

KOKOELMAPOLIITTISET PERIAATTEET, Järvenpään kaupunginkirjasto 2015

Hyväksytty kirjaston johtotiimissä 21.5.2015 (kirjastopalveluiden päällikkö)

VALINTA

1. Yleiset periaatteet

Kirjaston kokoelmatyössä noudatetaan kirjastolaissa ja -asetuksessa määritellyjä tavoitteita.

"Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä." (Kirjastolaki 4.12.1998/904, 2.§)

Tavoitteena on luoda ajanmukainen, moniarvoinen ja käyttäjien tarpeisiin vastaava aineistokokoelma. Kokoelma tarjoaa mahdollisuuden laajentaa yleissivistystä, muovata mielipiteitä ja kehittää itseään koko elämänkaarensa ajan. Samalla kun kirjasto tarjoaa tietoja ja ideoita sekä opiskeluun että arkipäivän ongelmiin, se myös antaa käyttäjälleen mahdollisuuksia uusiin elämyksiin, virkistäytymiseen ja mielekkääseen vapaa-ajan viettoon.

Hankinnoissa pyritään tasapuolisuuteen erilaisten poliittisten, uskonnollisten ja muiden ideologisten näkemysten suhteen. Vältetään aineistoa, joka itsetarkoituksellisesti korostaa tai ihannoii väkivaltaa tai muuta rikollisuutta tai loukkaa ihmisoikeuksia. Valinnassa kiinnitetään huomiota sisällölliseen ja taiteelliseen tasoon.

Järvenpäästä käsittelevä aineisto sekä järvenpääläisten kirjoittajien kaunokirjalliset tekstit pyritään hankkimaan kattavasti. Tällaisista teoksista yksi kappale sijoitetaan *kotiseutukokoelmaan*, josta teoksia ei lainata kirjaston ulkopuolelle. *Käsikirjastoon* sijoitetaan esim. hakuteoksia, kurssikirjoja sekä joitakin eri alojen keskeisiä tietokirjoja.

Aineiston valinnan tulee perustua sekä aineiston että alueen väestörakenteen ja asiakaskunnan tarpeiden tuntemukseen. Valinta edellyttää seulontaa, arviointia sekä eri alojen tuntemusta.

Kokoelma pidetään tuoreena ja relevanttina asiakaskuntaa ajatellen. Aineiston sisältö kuvaillaan kirjaston tietokantaan, mikä tukee sekä asiakkaan että henkilökunnan aineiston- ja tiedonhakua.

2. Tarkempia määrittelyjä

Kirjallisuuden hankinnassa pääpaino on suomenkielisessä kirjallisuudessa. Tärkeimpien kustantajien kotimaista ja käännöskirjallisuutta hankitaan mahdollisimman laajasti. Ruotsin- ja vieraskielisen aineiston valinnassa otetaan huomioon erikieliset asiakasryhmät sekä tarve eri kielten opiskeluun. Suurimmille paikallisille maahanmuuttajaryhmille hankitaan suositusten mukaan jonkin verran omakielistä aineistoa. Tarvittaessa voi asiakkaan ohjata Helsingin monikieliseen kirjastoon.

Kirjasto tukee eri koulutusmuotoja ja omaehtoista opiskelua ja tiedonhankintaa. Kurssi- ja ammattikirjallisuutta hankitaan, mikäli niillä katsotaan olevan yleistä mielenkiintoa. Asiakkaiden tekemät hankintaehdotukset toteutetaan harkinnan mukaan yleisiä valintaperusteita noudattaen.

Lahjoitetulla aineistolla täydennetään ja korvataan kokoelmaa harkinnan mukaan.

3. Kirjastojen yhteistyö

Kokoelmia muodostettaessa pyritään *KIRKES-kirjastojen* (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Tuusula) yhteistyönä lisäämään tarjolla olevan nimekevalikoiman kattavuutta ja niteiden saatavuutta. Järvenpään kirjaston painopistealueena on erityisesti musiikki.

Ratamo-kirjastokimpan (Hausjärvi, Hyvinkää, Loppi, Nurmijärvi ja Riihimäki) kanssa tehdään seudullista yhteistyötä; aineistoa kierrätetään kaukopalvelumaksuja pienemmällä maksulla.

Kaukopalvelumahdollisuutta tarjotaan asiakkaalle, kun kyseessä on aineisto, jota ei välttämättä hankita omaan kirjastoon/kirjastokimppaan. Tyypillinen esimerkki ovat vieraskieliset, yliopistoissa ja korkeakouluissa käytetyt kurssikirjat.

VARASTOINTI

Kokoelman jatkuva arviointi on olennainen osa kirjaston kokoelmatyötä. Varastoinnin tarkoituksena on säilyttää kirjallista kulttuuriperintöä. Varastoinnilla turvataan sellaisen merkittävän aineiston saatavuus, jota ei ole enää kirjakaupoista saatavana. Varastoon siirretään aineistoa, jolla arvioidaan edelleen olevan käyttöä. Asiatiedoiltaan vanhentunutta aineistoa ei pääsääntöisesti varastoida. Varaston kokoelmat ovat lainattavissa.

Varastointipäätökseen vaikuttavat myös lainamäärät sekä saatavuus muista KIRKES-kirjastoista. Kirjan kunto voi vaikuttaa varastointipäätökseen.

Sanoma- ja aikakauslehtiä varastoidaan nimekekohtaisen suunnitelman mukaan.

Kirjaston omat varastotilat ovat rajalliset. Siksi avokokoelmasta poistettavaa, merkittävää aineistoa saatetaan tarjota valtakunnalliseen Varastokirjastoon.

POISTAMINEN

Kokoelmista poistetaan huonokuntoista ja sisällöltään vanhentunutta sekä vähän tai ei lainkaan kysyttyä aineistoa.

Poistotyötä pyritään tekemään systemaattisesti käymällä läpi tietyn aihepiirin kaikki teokset. Poistoarvioon vaikuttavat kunto, lainaustapahtumat, saman nimekkeen niteiden lukumäärä sekä mahdollinen tuleva kysyntä. Myös yhteistyökirjastojen tilanne otetaan huomioon.

KOKOELMAKOHTAISET PERIAATTEET

1. Yleinen kirjallisuus- ja tietopalvelu

	VALINTA	VARASTOINTI	POISTOT
KAUNO-KIRJALLISUUS	<p>Tavoitteena monipuolinen kaunokirjallisuuskokoelma.</p> <p>Vaikuttavia tekijöitä: laatu, kirjailija, ajankohtaisuus, merkittävyys, kiinnostavuus, kysyntä, kirja-arvostelut</p>	<p>Varastoidaan pysyväarvoisia teoksia sekä niitä, joita kysytään jatkuvasti (saatetaan korjata).</p> <p>Viihdekirjallisuutta ei pääsääntöisesti varastoida.</p>	<p>Poistetaan vanhentunutta, ajankohtaisuutensa menettänyttä aineistoa. Huonokuntoiset kirjat poistetaan tai korvataan lahjoituksena saaduilla.</p> <p>Otetaan huomioon kirjastokimpan tilanne.</p>
TIETO-KIRJALLISUUS	<p>Pyritään hankkimaan keskeinen suomenkielinen tietokirjallisuus.</p> <p>Ajankohtaisuus, kysyntä, yhteiskunnallinen merkittävyys, sopivuus laajalle lukijakunnalle ovat valintaan vaikuttavia tekijöitä.</p>	<p>Varastoinnissa ollaan aiempaa kriittisempiä. Vanhalla tietokirjalla on kiinnostavuutensa, mutta sillä ei ole enää sellaista merkitystä keskeisenä tiedonhankintakanavana kuin aikaisemmin.</p> <p>Arvioidaan tuleva kysyntä, kirjan tietosisällön muuttumattomuus</p>	<p>Poistotyö pohjaa vastuuaiheittain tehtävään arviointiin.</p> <p>Poistopäätökseen vaikuttavia seikkoja ovat tietosisällön vanheneminen, kysynnän hiipuminen, kirjan huono kunto sekä lähikirjastojen tilanne.</p>
LEHDET	<p>Aikakauslehdistä pyritään valitsemaan yleisesti kiinnostavia (myös erikoisalojen lehtiä). Poliittisten puolueiden pää-äänenkannattajat tilataan t. otetaan</p>	<p>Useimpia aikakauslehtiä säilytetään varastossa 2-10 vuotta.</p>	<p>Poistetaan, kun lehdille määritelty säilytysaika on kulunut</p>

	lahjoituksena. Sanomalehdistä tilataan paikalliset lehdet sekä maakuntien päälehdet	Sanomalehtiä säilytetään kuluva ja edellinen kuukausi. Keski-Uusimaa -lehti säilytetään mikrofilmeinä koko ilmestymisensä ajalta.	
ÄÄNIKIRJAT	Suurten kustantajien uutuusnimikkeet kattavasti CD- tai MP3-muodossa	Jonkin verran kasettikirjoja	Turmeltuneet ja korjauskelvottomat kappaleet poistetaan.
DVD:T	Hankitaan tarjonnan mukaan. Otetaan hankintaehdotukset huomioon. Hankintahinta vaikuttaa Suomalaiset uudet elokuvat hankitaan mahdollisimman kattavasti. Ulkomaisissa sarjoissa vaikuttaa jatkuvuus; sarjan osat otetaan.	Ei varastointia	Turmeltuneet ja korjauskelvottomat kappaleet poistetaan.
MUU AV-AINEISTO	Lähinnä kielikursseja, joihin kuuluu kirja ja äänite	Ei varastointia	C-kasettikielikurssit Huonokuntoiset CD-kielikurssit
E-KIRJAT	Vuorohankintana Kirkes-kirjastojen kesken; nopeasti karttuva yhteiskokoelma		Määräaikaisten lisensointi; sisällöllisesti vanhentunut tai vähän lainattu aineisto
E-LEHDET	E-press on käytössä kirjaston lehtilukusalissa. Kiinteäsisältöinen E-press-palvelu täydentää painettujen lehtien kokoelmaa		

2. Lasten ja nuorten kirjallisuus- ja tietopalvelu

	VALINTA	VARASTOINTI	POISTOT
KAUNO-KIRJALLISUUS	<p>Painotus on suomenkielisessä kirjallisuudessa.</p> <p>Ruotsin- ja vieraskielisessä kirjallisuudessa otetaan huomioon teoksen merkitys, kysyntä ja esim. soveltuvuus kieltenopiskeluun.</p>	<p>Painotus on suomenkielisessä kirjallisuudessa.</p> <p>Tärkeimpien kirjailijoiden tuotanto, kysytyjen nimekkeiden viimeiset kappaleet, klassikot</p> <p>Järvenpää-aiheista kirjallisuutta</p>	<p>Huonokuntoinen tai vanhentunut aineisto poistetaan. Aineistoa voidaan korvata lahjoituksena saaduilla niteillä.</p>
TIETOKIRJALLISUUS	<p>Hankitaan suomenkielisiä kirjoja kattavasti.</p> <p>Kysyntä huomioidaan niteiden määrissä.</p> <p>Oppikirjoja ei pääsääntöisesti hankita.</p>	<p>Varastoidaan harkiten (esim. nuotit, käsityöohjeet, historiateokset).</p> <p>Klassikot</p> <p>Harkiten Järvenpää-aineistoa</p> <p>Kausikirjoja (joulu, pääsiäinen)</p>	<p>Likainen ja rikkinäinen aineisto, huonosti kiertävät kirjat ja kirjasarjat sekä sisällöltään vanhentunut aineisto poistetaan. Aineistoa voidaan korvata lahjoituksena saaduilla niteillä.</p>
LEHDET	<p>Painotus on suomenkielisissä lehdissä; muunkielisiä hankitaan lähinnä kieltenopiskelun tarpeisiin.</p>	<p>Varastoidaan sisällöltään aikaa kestäviä kulttuuri- ja harrastelehtiä (Onnimanni, Vinski, Pelit ja Taika).</p>	<p>Poistetaan säilytysajan jälkeen.</p>
ÄÄNIKIRJAT	<p>Hankitaan CD-äänikirjoja sekä moniviestimiä. Suurten kustantajien uutuuksineisto pyritään hankkimaan.</p>	<p>Ei varastoida; joitakin kasettikirjoja on vielä varastossa.</p>	<p>Turmeltuneet ja korjaukelvottomat kappaleet poistetaan.</p>

DVD:T	Hankitaan tarjonnan mukaan. Hankintaehdotukset otetaan huomioon. Ei hankita K12/K16/K18 -aineistoa	Ei varastoida	Turmeltuneet ja korjauskelvottomat kappaleet poistetaan.
MUU AV-AINEISTO	PC-pelien hankinnassa suositaan taitoja ja tietoja kehittäviä pelejä. Konsolipelien hankinnassa korostuu hinta ja saatavuus. Pelejä hankitaan eri konsoleille ja konsoliversioille. Ei K16 tai K18-pelejä	PC- tai konsolipelejä ei varastoida.	Turmeltuneet ja korjauskelvottomat kappaleet poistetaan.
MUSIIKKI	CD-levyt: hankitaan suosikit ja muuten merkittäviä teoksia. Painotetaan kotimaista aineistoa. Hankitaan myös oppimateriaaleja ja etenkin kotimaisia nuotteja.	CD-levyjä varastoidaan harkiten. Kriteerejä: kotimaisuus, tunnettuus jne.	Huonokuntoinen ja huonosti kiertävä aineisto poistetaan.
E-KIRJAT	<i>Kysytty</i> kaunokirjallisuus, suositut kuvakirjat. Pääsääntöisesti ei omakustanteita.		Määräaikaisten lisenssien; sisällöllisesti vanhentunut tai vähän lainattu aineisto.

3. Musiikkikirjasto- ja tietopalvelu

Musiikkiaineistoa valittaessa tarjonta vaikuttaa suuresti valintaan. Kysyntää taas ohjailee mm. äänitystekniikan kehitys. Klassista musiikkia esitellään satunnaiskävijöille uutuusnäyttelyiden avulla.

	VALINTA	VARASTOINTI	POISTOT
KAUNOKIRJALLISUUS	Selvästi musiikkiin painottuvaa kaunokirjallisuutta, rocklyriikkaa	Ks. yleiset varastointiperiaatteet	Ks. yleiset poistoperiaatteet
TIETOKIRJALLISUUS	Hankitaan melko kattavasti kotimainen musiikkialan tietokirjallisuus. Vieraskielistä kirjallisuutta valitaan melko vähän.	Ks. yleiset varastointiperiaatteet	Huonokuntoiset
NUOTIT	Klassisen musiikin keskeisten säveltäjien keskeinen tuotanto . Olemassa olevaa hyvää peruskokoelmaa täydennetään. Tarjotaan asiakkaille myös harvinaisempaa aineistoa. Populaarimusiikissa on oltava ajan hermolla ja reagoitava ajan ilmiöihin.	Kotimainen pop kattavasti; populaarimusiikin klassikot	Nuottien arvo ei vähene aineiston vanhetessa. Huonokuntoisia nuotteja korjataan. Poistetaan harkiten
LEHDET	Pyritään laajaan tarjontaan; pääosin suomalaisia lehtiä	Kotimaiset ja tärkeimmät ulkomaiset lehdet varastoidaan kattavasti	Lakkautetut lehdet, lehdet, joiden tilaaminen on lopetettu
ÄÄNITTEET	Äänitteistä hankitaan kattavimmin kotimainen pop-musiikki. Klassisessa musiikissa keskitytään enemmän täydennyksiin (esim. uudet, merkittävät	Kotimainen pop kattavasti; populaarimusiikin klassikot	Huonokuntoiset Kasetit on lähes kokonaan poistettu.

	<p>tulkinnat), koska peruskokoelma on hyvä.</p> <p>Populaarimusiikissa pitää olla ajan hermolla ja reagoitava ajan ilmiöihin.</p>		
DVD- JA BLU-RAY- LEVYT	Pyritään monipuoliseen kokoelmaan (esim. soitonopastus, karaoke, konserttitaltioinnit)	Varastoidaan harvoin	Turmeltuneet ja korjauskelvottomat kappaleet poistetaan.
MUU AV- AINEISTO	Esim. soitonopetuspaketit, jotka sisältävät nuotit ja äänitteen.	Varastoidaan vanhoja, usein kysytyjä moniviestimiä.	